

Henki-Fennia

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2016

Sisältö

Toimitusjohtajan katsaus	1
Hallituksen toimintakertomus	2
Tilinpäätös	
Tuloslaskelma	5
Tase	7
Emoyhtiön rahoituslaskelma	7
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	7
Konserniyhtiöt	7
Emoyhtiön liitetiedot	
Liite 1. Vakuutusmaksutulo	8
Liite 2. Maksetut korvaukset	8
Liite 3. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	8
Liite 4. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotosta	9
Liite 5. Liikekuluerittelyt	10
Liite 6. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero	10
Liite 7. Kiinteistösjoitusten muutokset	11
Liite 8. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	11
Liite 9. Saamiset	11
Liite 10. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	11
Liite 11. Omistukset muissa yrityksissä	11
Liite 12. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset	11
Liite 13. Oma pääoma	11
Liite 14. Velat	11
Liite 15. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka	11
Liite 16. Vakuudet ja vastuusitoumukset	11
Liite 17. Konsernia koskevat liitetiedot	12
Tunnusluvut	12
Sijoitusjakauma käyvin arvoin	13
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	14
Tunnuslukujen laskentakaavat	15
Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta	16
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	16
Tilintarkastuskertomus	16
Henki-Fennian hallinto	
Hallitus	18
Tilintarkastajat	18
Johtoryhmä	19
Lääkärit	19

Vahtini aikana

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia on perustettu 1998 Vakuutusyhtiö Fennian ja Työeläkeyhtiö Eläke-Fennian toimesta. Ennen nykyisen, kohta kaksikymppisen oman henkiyhtiön perustamista asiakkaiden henkivakuutusratkaisuja tehtiin muun muassa Henkivakuutusosakeyhtiö Novaaan, jonka vakuutuskannasta Fennian tekemät siirtyivät osaksi Henki-Fennian vakuutuskantaa.

Tällä hetkellä vanhin, edelleen voimassa oleva vakuutussopimus on alkanut 5.8.1980.

Se on kuolemanvaraturvavakuutus. Lähes 40 vuotta sitten otimme vakuutuksen kautta vakuutetun kuoleman riskin sovittuun summaan saakka yhtiön vastuulle. Vanhin säästämiseen perustuva vakuutus on taas alkanut 1.7.1986 (Sesam Ryhmäeläke).

Viimeisin tämän hetken vakuutuksien päättymisaika on arviolta 12.11.2096, kun ryhmäeläkekannan nuorin vakuutettu täyttää 100 vuotta, hänellä on etuna niin sanottu elinikäinen eläke. Yksilöllisessä eläkevakuutuksessa vastaavasti nuorin vakuutettu täyttää 100 vuotta 23.4.2092 ja riskihenkivakuutuksessa 90 ikävuoden enimmäisikä tulee vastaan nuorimmalle vakuutetulle 31.3.2091.

Vastuita on kannettavanamme lähes 80 vuotta tästä eteenpäin. Ja vakuutussopimuslain mukaan kerran sopimuksen kirjoitettuamme vastuumme pysyy muuttumattomana ilman vakuutuksenottajan nimenomaista halua muutoksiin.

Olen saanut kohdalleni ison kunnian olla tässä jatkumossa kymmenen vuoden ajan yhtiön toimitusjohtajana. Olen myös erittäin ylpeä siitä, että voin jättää yhtiön toimitusjohtajan tehtävät seuraajalleni Alexander Schoschkoffille vaiheessa, jossa yhtiö on erinomaisessa kunnossa, ja on pystynyt tekemään merkittävän kasvun viimeisen viiden vuoden aikana.

Kiitän nöyrästi asiakkaitamme luottamuksesta, niin menneen kuin tulevankin ajan osalta. Haluan erityisesti kiittää tässä muutoksen tilanteessa ammattitaitoista henkilökuntaa kaikilta kymmeneltä vuodelta. Kiitän hallitusta luottamuksesta ja omistajia kärsivällisyydestä; yhtiön voiton käyttämisestä ensisijassa vakuutettujen etuihin ja yhtiön vakavaraisuuden hyväksi.

Lämmin kiitos myös kaikille yhteistyökumppaneillemme Henki-Fennian palveluiden aktiivisesta käyttämisestä. Ilman teidän apuanne emme olisi pystyneet viime vuosien merkittävään kasvuun.

Teemme päivittäin töitä palvelumme edelleen parantamiseksi ja yhtiön hoitamiseksi niin, että mainittu Ryhmäeläkkeen eläkkeensaaja voi hyvillä mielin juhlia omaa 100-vuotispäiväänsä 12.11.2096 maksamamme eläkkeen turvin.

Seppo Rinta

Henki-Fennian toimitusjohtaja 1.4.2017 saakka

Fennian varatoimitusjohtaja ja konsernihoitajan sijainen 1.4.2017 alkaen

Hallituksen toimintakertomus

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia kasvatti maksutuloaan edellisestä vuodesta. Sijoitustoiminnan riskitasoa alennettiin alhaisena pysyneen korkotason ja markkinan epävarmuuden vuoksi.

Henki-Fennia on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian tytäryhtiö 100 prosentin omistus-osuudella.

Vakuutustoiminta

Henki-Fennian kokonaismaksutulo jälleenvakuuttajien osuutta vähentämättä kasvoi 207,1 miljoonaan euroon (199,8 milj. euroa). Yhtiön maksutulosta henkivakuutuksia oli 170,2 miljoonaa euroa (165,4 milj. euroa) ja eläkevakuutuksia 36,8 miljoonaa euroa (34,4 milj. euroa). Yritysten ottamien eläkevakuutuksien maksutulo kasvoi edelleen, vaikka yksilöllisten eläkevakuutuksien maksutulo on ollut laskussa. Sijoitussidonnaisten vakuutusten maksutulo kasvoi 165,0 miljoonaan euroon (158,3 milj. euroa) ja niiden osuus yhtiön maksutulosta oli 80 prosenttia (79 %). Maksutulo jatkuvamaksuisista vakuutuksista oli 57,0 miljoonaa euroa (52,9 milj. euroa) ja sen osuus kokonaismaksutulosta oli 28 prosenttia (26 %).

Maksetut korvaukset kasvoivat 90,7 miljoonaan euroon (83,2 milj. euroa). Takaisinostoja oli 40,4 miljoonaa euroa (30,6 milj. euroa). Säästösummien takaisinmaksut olivat 6,4 miljoonaa euroa (3,4 milj. euroa). Eläkkeitä maksettiin 34,6 miljoonaa euroa (33,7 milj. euroa) ja kuolemantapaus- ja työkyvyttömyys summia 5,1 miljoonaa euroa (11,5 milj. euroa).

Liikekulut olivat 14,0 miljoonaa euroa (13,5 milj. euroa). Yhtiön liikekustannussuhde oli 94,8 prosenttia (100,8 %), kun otetaan mukaan sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoituskohteina olevien rahastojen palkkiotuotot.

Yhtiön tulokseen sidottujen vakuutussäästöjen kokonaistuottotaso vaihteli vuonna 2016 1,0 - 4,5 prosentin välillä riippuen vakuutuslajista ja vuosineljänneksestä. Myönnetty asiakashyvitykset olivat 2,4 miljoonaa euroa, joista 0,4 miljoonaa euroa rahoitettiin aikaisemmin muodostunutta lisätujen vastuuta käyttämällä. Yhtiö jatkoi vastuuvelan korkotäydennysten kasvattamista varautuen näin vakuutuksille tulevaisuudessa hyvitetävän laskuperustekorona kustannuksiin.

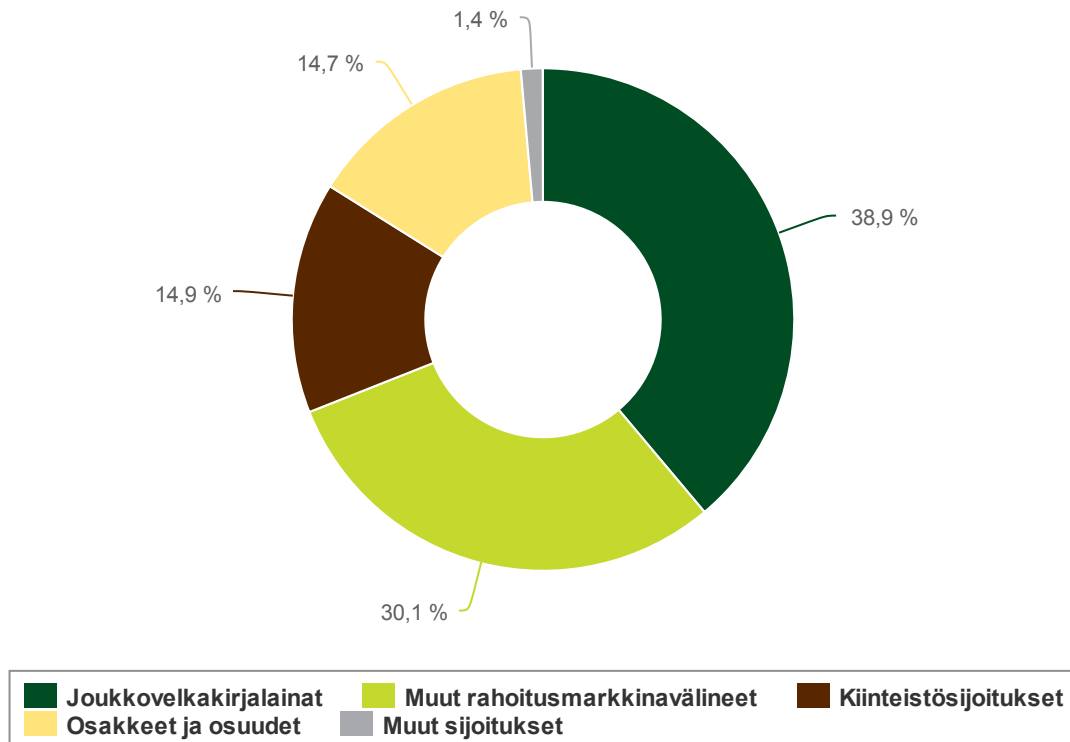
Sijoitustoiminta

Yhtiön sijoitustuotto käyvin arvoin oli 30,5 miljoonaa euroa (34,7 milj. euroa), ollen 4,3 prosenttia (5,0 %) sijoitetulle pääomalle. Yhtiön tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 91,8 miljoonaa euroa (122,1 milj. e), josta sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus oli 62,7 miljoonaa euroa (46,7 milj. euroa). Sijoituskannan riskitasoa alennettiin edelleen tilikauden aikana. Vertailuvuoden sijoitustoiminnan tulokseen sisältyy poikkeuksellisen paljon myynti-voittoja.

Sijoitusten käypä arvo oli vuoden lopussa 756 miljoonaa euroa (749 milj. euroa). Joukkolainojen ja pitkän koron rahastosijoitusten osuus sijoituskannasta oli 39 prosenttia sekä rahamarkkina-sijoitusten ja talletusten osuus 30 prosenttia. Osakkeiden, osakerahastosijoitusten ja pääoma-rahastojen osuus oli 15 prosenttia, kiinteistösijoitusten osuus 15 prosenttia sekä lainasaamisia ja muita sijoituksia 1 prosentin osuus. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat varat kasvoivat voimakkaasti ollen 903 miljoonaa euroa (723 milj. euroa).

Henki-Fennian sijoituskannan jakauma 31.12.2016 755,9 (749,3) miljoonaa euroa

Sijoituskanta 31.12.2016 755,9 (749,3) miljoonaa euroa

Tulos

Yhtiön liikevoitto oli 12,8 miljoonaa euroa (3,0 milj. euroa). Konsernin liikevoitto oli 10,2 miljoonaa euroa (2,6 milj. euroa). Yhtiö on siirtänyt tuloksesta vastuovelkaan korkotäydennystä tilivuoden lopussa 20 miljoonaa euroa (70 milj. euroa). Korkotäydennysvastuu oli vuoden lopussa 136 miljoonaa euroa.

Yritysjohto ja henkilöstö

Kertomusvuonna Henki-Fennian hallitukseen kuuluivat jäseninä teollisuusneuvos Mikael Ahlbäck (puheenjohtaja), filosofian tohtori Matti Ruohonen (varapuheenjohtaja), toimitusjohtaja Antti Kuljukka, toimitusjohtaja Juha-Pekka Halmeenmäki sekä varatoimitusjohtaja Eero Eriksson.

Hallitus piti kertomusvuoden aikana yhteensä 9 kokousta. Jäsenten läsnäoloprosentti oli 100 prosenttia.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Seppo Rinta.

Yhtiön palveluksessa oli vuonna 2016 keskimäärin 53 henkilöä (54).

Palkitseminen

Palkitsemisen lähtökohtana Fennia-konsernissa ja siten myös Henki-Fenniassa on kannustava, oikeudenmukainen, kohtuullinen sekä konsernin ja konserniyhtiöiden lyhyen ja pitkän tähtäimen etujen mukainen johdon ja henkilöstön palkitseminen. Henki-Fennian palkitsemisjärjestelmät perustuvat ennalta määriteltujen, yhtiön strategisista tavoitteista johdettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Fennia-konsernin palkkapolitiikassa määritellään palkan ja palkkioiden määräytymisen periaatteet. Fenniassa palkkapolitiikka on kokonaisuus, johon vaikuttavat mielenkiintoisen ja riittävän haastavan tehtäväkentän lisäksi hyvä johtaminen, henkilöstöedut ja rahallinen palkitseminen. Palkkapolitiikasta selviää myös se, miten jokainen fennialainen voi itseään ja omaa toimintaansa kehittämällä vaikuttaa palkkakehitykseensä ja mitkä ovat palkka- ja palkkioasioihin liittyvät vastuut yhtiössä.

Palkitsemisperiaatteiden mukaisesti palkitseminen on rakennettu epätervettä riskinottoa estävällä tavalla.

Palkitsemisjärjestelmissä on mm. ennalta määritetyt palkkiomaksimit, jotka rajoittavat palkkion enimmäismäärän ja force majeure

-ehto, joka antaa hallitukselle oikeuden järjestelmien muuttamiseen, jos yhtiön taloudellinen asema on vaarantunut taikka olosuhteet ovat muutoin muuttuneet merkittävästi. Palkkioista päätettäessä noudatetaan "yhden yli" -periaatetta eli päätöksentekijänä palkitsemisasioissa on pääsääntöisesti palkittavan henkilön esimiehen esimies.

Konsernirakenne

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Fennia Varainhoito Oy, jonka yhtiö omistaa 100 prosenttisesti.

Lisäksi Henki-Fennian konserniin kuului tilikauden päättyessä kaksitoista yhtiön täysin omistamaa kiinteistöyhtiötä.

Varainhoito

Yhtiön kannattavuus parani tilikauden aikana. Tilikauden tulos oli 0,8 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa). Yhtiön oma pääoma kasvoi ollen tilikauden lopussa 2,1 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa).

Yhtiön vakavaraisuus oli tilikauden lopussa hyvä, vakavaraisuussuhde oli 35,7 prosenttia ja yhtiön omat varat olivat 2,1 miljoonaa euroa (laskennallinen omien varojen vähimmäisvaade 0,5 miljoonaa euroa).

Fennia Varainhoidon hallinnoima asiakasvarallisuus kasvoi, ollen vuoden lopussa 286 miljoonaa euroa (234 milj. euroa). Uudet pääomat kohdistuivat suurelta osin toimitilakiinteistöihin sijoittavaan rahastoon, koska alhainen korkotaso ja heiluva osakemarkkina ohjasi sijoittajien kiinnostusta kiinteistösijoittamiseen.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

Henki-Fennian riskienhallinnan perustana toimii Fennian konserniyhtiöiden hallituksissa vahvistetut riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet. Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu ns. kolmen puolustuslinjan malliin, jota on tarkemmin kuvattu riskienhallintaa koskevassa liitetiedossa.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinointia ja tiedon välittämistä varten on perustettu konsernin vakuutusyhtiöiden riskienhallintakomitea.

Sijoitustoiminta perustuu yhtiön hallituksen hyväksymään sijoitussuunnitelmaan, jossa määritellään muun muassa sijoitusallokaatio ja sijoitustoiminnan käytännön toimijoiden vastuut ja valtuudet. Sijoitusallokaatiota määrättäessä otetaan huomioon yhtiön riskinkantokyky.

Riskeistä sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta on laadittu tilinpäätöksen liitetieto, jossa on selvitetty Henki-Fennian merkittävimmät riskit sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan yleiset periaatteet.

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus

Henki-Fennian vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus julkaistaan 19.5.2017 Fennian verkkosivuilla www.fennia.fi.

Näkymät alkaneella tilikaudella

Korkotason maltillinen nousu yhdessä talouden orastavan elpymisen kanssa tuovat vakautta liiketoimintaan. Toisaalta keskustelussa olevat suunnitelmat säästämistuotteiden verotukseen liittyen sekä jo päätetty muutos kuolemantapaussummien verotukseen voivat aiheuttaa epävakautta henkivakuutusmarkkinassa.

Tuloslaskelma

1 000 €	Konserni 2016	Konserni 2015	Emoyhtiö 2016	Emoyhtiö 2015	Liite
Vakuutustekninen laskelma					
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	207 062	199 823	207 062	199 823	1
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 181	-877	-1 181	-877	
	205 881	198 946	205 881	198 946	
Sijoitustoiminnan tuotot	79 649	126 986	81 724	125 659	3, 4
Sijoitusten arvonorotus	56 280	39 896	56 280	39 896	3, 4
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	-90 651	-83 181	-90 651	-83 181	2
Jälleenvakuuttajien osuus	350	50	350	50	
Korvausvastuun kokonaismuutos	-11 502	-3 373	-11 502	-3 373	
Kannansiirto	-	5 025	-	5 025	
Korvauskulut yhteensä	-101 803	-81 479	-101 803	-81 479	
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun kokonaismuutos	-170 619	-278 895	-170 619	-278 895	
Kannansiirto	-	59 222	-	59 222	
	-170 619	-219 673	-170 619	-219 673	
Liikekulut	-14 046	-13 544	-14 046	-13 544	5
Sijoitustoiminnan kulut	-44 554	-43 139	-43 325	-41 164	3, 4
Sijoitusten arvonorotusten oikaisu	-2 900	-2 295	-2 900	-2 295	3, 4
Vakuutustekninen tulos	7 888	5 699	11 192	6 347	
Muu kuin vakuutustekninen laskelma					
Muut tuotot					
Sijoituspalvelutoiminnan tuotot	2 910	2 212			
Muut	3		3	-	
	2 913	2 213	3	-	
Muut kulut					
Sijoituspalvelutoiminnan kulut	-2 120	-1 959			
Liikearvon poisto	-241	-241	-241	-241	
Muut	-2	-	-2	-	
	-2 363	-2 199	-242	-241	
Voitto varsinaisesta toiminnasta			10 953	6 106	
Tilinpäätössiirrot					
Poistoeron muutos			16	27	
Tuloverot					
Tilikauden verot	-1 931	-1 077	-1 931	-1 066	
Aikaisempien tilikausien verot	-38	84	-38	84	
Laskennalliset verot	1 294	549			

	-676	-445	-1 969	-982
Vähemistösouudet	-10	4		
Tilikauden voitto	7 753	5 272	9 000	5 151

Tase

1 000 €	Konserni 2016	Konserni 2015	Emoyhtiö 2016	Emoyhtiö 2015	Liite
VASTAAVAA					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	3 836	3 430	3 832	3 392	12
Liikearvo	1 925	2 166	1 925	2 166	
Ennakkomaksut	802	1 373	802	1 373	
	6 563	6 968	6 559	6 930	
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset					
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	76 377	106 696	60 667	87 700	7
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä			16 740	17 395	
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä	1 843	1 843	1 843	1 843	
	78 220	108 540	79 250	106 938	
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä					
Osakkeet saman konsernin yrityksissä			2 000	1 400	
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	272 404	249 313	272 404	249 313	11
Rahoitusmarkkinavälineet	336 130	333 718	336 130	333 718	
Kiinnelainasaamiset	2 904	2 951	2 904	2 951	
Talletukset	2 000	3 000	2 000	3 000	
	613 438	588 983	613 438	588 983	
Sijoitukset yhteensä	691 658	697 522	694 688	697 321	6
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	900 910	721 071	900 910	721 071	10
Saamiset					
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta	894	623	894	623	
Jälleenvakuutustoiminnasta	350	50	350	50	
Muut saamiset	14 014	3 700	13 836	3 639	
	15 257	4 373	15 079	4 312	
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	319	418	317	408	12
Muut aineelliset hyödykkeet	12	12	12	12	
	331	430	329	421	
Rahat ja pankkisaamiset	27 532	20 369	25 328	18 862	
	27 863	20 799	25 658	19 283	
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat	5 646	4 690	5 643	4 687	
Muut siirtosaamiset	2 386	3 540	2 357	3 527	
	8 033	8 231	8 000	8 214	
	1 650 284	1 458 964	1 650 894	1 457 130	

1 000 €	Konserni 2016	Konserni 2015	Emoyhtiö 2016	Emoyhtiö 2015	Liite
VASTATTAVAA					
Oma pääoma					
Osakepääoma	27 751	27 751	27 751	27 751	13
Ylikurssirahasto	10 723	10 723	10 723	10 723	
Hallituksen käyttövarat	8	8	8	8	
Edellisten tilikausien voitto	42 642	37 371	52 509	47 357	
Tilikauden voitto	7 753	5 272	9 000	5 152	
	88 878	81 125	99 992	90 992	
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Poistoero			23	39	
Vähemmistöosuudet	390	303			
Vakuutustekninen vastuuvelka					
Vakuutusmaksuvastuu	485 309	485 125	485 309	485 125	
Korvausvastuu	152 738	151 699	152 738	151 699	
	638 047	636 824	638 047	636 824	
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka					
Vakuutustekninen vastuuvelka	903 219	722 320	903 219	722 320	15
Velat					
Jälleenvakuutustoiminnasta	899	543	899	543	
Laskennalliset verovelat	3 998	5 292			
Muut velat	10 498	9 374	4 763	3 621	14
	15 395	15 209	5 662	4 164	
Siirtovelat	4 355	3 182	3 952	2 791	
	1 650 284	1 458 964	1 650 894	1 457 130	

Emoyhtiön rahoituslaskelma

1 000 €	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta ennen satunnaisia eriä	8 984	5 125
Oikaisut:		
Vakuutusteknisen vastuun muutos	182 121	282 268
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnousut	-54 851	-21 803
Suunnitelman mukaiset poistot	1 130	1 288
Muut oikaisut	-9 631	-76 055
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	127 751	190 822
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten vähennys/lisäys	-11 740	-1 444
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys	858	911
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	116 870	190 289
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-5	-3
Maksetut välittömät verot	-804	-2 550
Liiketoiminnan rahavirta	116 062	187 737
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-120 534	-251 403
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	11 605	77 039
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-667	-3 709
Investointien rahavirta	-109 595	-178 073
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot	-	-3 400
Rahoituksen rahavirta	-	-3 400
Rahavarojen muutos	6 467	6 265
Rahavarat tilikauden alussa	18 862	12 597
Rahavarat tilikauden lopussa	25 328	18 862
	6 467	6 265

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita noudattaen.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisinä. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet kirjataan hankintamenuon tai sitä alemmaan käypään arvoon, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä. Hankintamenu lasketaan keskihintaa käyttäen.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintamenu lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastuuta merkitään hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvomuutoksia ei ole kirjattu. Liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuteen liittyvät arvonalentumiset kirjataan tulokseen.

Lainasaamiset ja talletukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulospaikutteisesti enintään alkuperäiseen hankintamenuon saakka käyvän arvon noustessa.

Johdannaisopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitussalkkujen suojaukseen valuutta-kurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon suojausta. Kirjanpidollisesti johdannaisia kuitenkin käsitellään pääasiassa ei-suojaavina, vaikka johdannaiset toimivat tehokkaina suojauksina. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta ja raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi. Ei-suojaavasti käsitellyn johdannaisopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata.

Korkojohdannaisia käytetään markkinaehtoisen vastuuvulan korkoriskin suojaamiseen tulevaisuuden arvomuutoksia vastaan yhtiön riskienhallinnan mukaisesti. Näitä korkojohdannaisia on käsitelty kirjanpidollisesti suojaavina. Suojauslaskentaa käytettäessä johdannaisten negatiivinen arvomuutos jätetään kirjaamatta kuluksi siltä osin kuin suojattavan kohteen arvomuutos kattaa sen ja edellyttäen että suojaus on tehokas. Mikäli kuitenkin suojaavien korkojohdannaisten negatiivinen arvomuutos ylittää suojattavan markkinaehtoisen vastuuvulan positiivisen arvomuutoksen, ylitys kirjataan sijoitusten arvonalentumisiin. Korkojohdannaisista merkitään tilikauden tuotoksi ja kuluksi sopimuksen perusteella tilikauteen kohdistuvat korot. Kirjanpidollisesti suojaavien korkojohdannaisten sulkemisen yhteydessä syntyvä voitto tai tappio jaksotetaan kunkin johdannaisopimuksen juoksuaikalle.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen peruseräparannusmenot sekä tieto-järjestelmien suunnittelumenot ja lisäksi taseeseen on aktivoitu liikearvo. Ne ja kalusto esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Tietojärjestelmien aktivoinneista on kirjattu myös arvonalennuspoistoja. Tilikaudella on kirjattu myös lisäpoistoja atk-laitteista, joiden käyttöaika on alle kolme vuotta.

Vakuutusmaksusaamiset merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon ja muut saamiset nimellisarvoon tai tätä pysyvästi alemmaan todennäköiseen arvoon.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan hankintamenuosta arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan tasapoistoin. Arvioidut

poistoajat ovat keskimäärin seuraavat:

Atk-ohjelmat	5–7 vuotta
Tietojärjestelmien suunnittelumenot	5–10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta
Liikearvo	10 vuotta
Toimisto-, liike- ja teollisuusrakennukset	20–50 vuotta
Rakennusten ainesosat	10–20 vuotta
Kuljetusvälineet ja atk-laitteet	3–5 vuotta
Konttorikoneet ja -kalusto	7 vuotta

Sijoitusten arvonkorotukset

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten arvonkorotukset ja niiden oikaisut kirjataan tulosvaikutteisesti.

Sijoitusten käypä arvo

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään korkeintaan markkinaperusteisia käypiä arvoja. Kohteet arvioidaan kassavirtaan perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Kiinteistösijoitusten vuosittaiseen käyvän arvon määrittämiseen osallistuu ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija ja yhtiön omat asiantuntijat.

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytetään vuoden viimeisintä saatavilla olevaa jatkuvan kaupankäynnin kurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia.

Noteeraamattomien arvopapereiden käypänä arvona käytetään todennäköistä luovutushintaa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa.

Johdannaissovimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon.

Saamisten käypänä arvona käytetään nimellisarvoa tai sitä alemmaa todennäköistä arvoa.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot on muutettu euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin julkaisemia tilinpäätöspäivän viitekursseja. Sekä tilikauden aikana että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin.

Henkilökunnan eläkejärjestelyt

Henkilöstön eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksilla Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eterassa. Tilivuoteen kohdistuvat eläkemenot on kirjattu suoriteperusteisesti kuluksi. Tilikaudelle on kirjattu varauksena kuluksi 31.12.2016 päättyneen TyEL-lisäeläkevakuutuksen piiriin kuuluneelle henkilöstölle suoritettavat korvaukset. Yhtiön koko henkilöstö kuuluu lisäksi maksuperusteiseen lisäeläkevakuutukseen, joka on otettu Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fenniasta.

Tilinpäätössiirtojen kertymä ja laskennallisen veron käsittely

Lainsäädännön perusteella on mahdollista kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja ja vapaaehtoisia varauksia. Konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä tilinpäätössiirtojen kertymästä, rahastoiduista arvonkorotuksista ja sijoitusten arvostuseroista ei vähennetä laskennallista verovelkaa. Tuloutetut arvonkorotukset ovat veronalaista tuloa. Kirjanpidon ja verotuksen jaksotuseroista aiheutuvia laskennallisia verosaamisia ei ole kirjattu konserniyhtiöiden tilinpäätöksissä. Vastaavia laskennallisia verovelkoja ei konserniyhtiöillä ole. Konsernitilin-päätöksessä on kirjattu yhdistelytoimenpiteistä aiheutuvat verovelat.

Konsernitilinpäätöksessä kertynyt poistoero on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen sekä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan. Käytetty verokanta on 20,0 prosenttia.

Vastuuelka

Vastuuelkaa laskettaessa noudatetaan sekä vakuutusyhtiölain että sosiaali- ja terveys-ministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Sijoituksien arvonkehitykseen sidottuihin vakuutuksiin (sijoitussidonnaiset vakuutukset) ei liity laskuperustekorkoa. Muiden vakuutusten osalta vastuuelka lasketaan vakuutuskohtaisesti ja käytettävä laskuperustekorko vaihtelee seuraavasti:

- Yksilöllisissä henki- ja eläkevakuutuksissa käytettävä laskuperustekorko on välillä 1 - 4,5 prosenttia, koron määrä riippuu vakuutuksen alkamisajankohdasta. Uusissa vakuutussopimuksissa laskuperustekorko on 1 prosenttia.
- Kapitalisaatiosopimusten laskuperustekorko on välillä 0 - 2,5 prosenttia, koron määrä riippuu sopimuksen alkamisajankohdasta ja kohderyhmästä.
- Ryhmäeläkevakuutuksen laskuperustekorko on 0 - 3,5 prosenttia. Uudet ryhmäeläke-vakuutukset ovat vuosikorollisia (laskuperustekorko on 0 prosenttia).

Eläke- ja säästövakuutusten, joiden laskuperustekorko on 2,0 - 4,5 prosenttia, laskuperuste-korkovaatimuksen täyttämiseksi vastuuelkaa on täydennetty sekä tilivuonna että aiemmissa tilinpäätöksissä. Korkotäydennysvastuu 31.12.2016 on noin 136,0 miljoonaa euroa. Korko-täydennyksen ansiosta vuotuinen sijoitustoiminnalle tuleva vähimmäistuottovaade tämän kannan osalta on 1,0 prosentti.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutusyhtiön on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutussopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottamien ylijäämien mukaan jaettaviin lisäetuihin. Tämä periaate edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä tulee palauttaa lisäetuina kyseisille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät tätä estä.

Henki-Fennian tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutus-säästöille pitkällä aikavälillä vähintään tuotto, joka säästövakuutusten osalta vastaa 12 kk Euriborin ja eläkevakuutusten osalta Saksan valtion 10v joukkovelkakirjalainan tuottoa. Lisäetujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella.

Vakuutuksen kokonaiskorolla tarkoitetaan vakuutussopimuksen laskuperustekorona ja kyseiselle sopimukselle hyvitetävien lisäetujen yhteismäärää. Hyvitetävien lisäetujen määrään vaikuttaa sopimuksen laskuperustekorona taso. Kun yhtiön saama sijoitusten nettotuotto on matala, alennetaan lisäetujen tasoa. Tällöin vakuutusten, joiden laskuperustekorko on matala, kokonaiskorko voi jäädä pienemmäksi kuin vakuutusten, joiden laskuperustekorko on korkea. Kun sijoitusten nettotuotto on korkea, voivat vakuutukset, joilla on matala laskuperustekorko, saada suurempaa kokonaiskorkoa kuin vakuutukset, joilla on korkea laskuperustekorko.

Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen, minkä johdosta sijoitustuotoista syntynyttä ylijäämää voidaan jaksottaa annettavaksi lisäetuina kyseiselle vakuutusryhmälle tulevana vuosina.

Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajan asettamat pääoman tuottovaatimukset sekä yhtiön vakavaraisuustavoite. Vakavaraisuustavoite asetetaan sellaiseksi, että kaikki lainsäätäjän edellyttämät vakavaraisuusrajat ylittyvät ja että yhtiön on mahdollista ottaa riskiä sijoitustoiminnassa siinä määrin kuin vakavaraisuuden ylläpito, vastuuelan tuottovaade ja omistajan tuottovaade edellyttävät.

Henki-Fennian hallitus päättää vakuutuksille annettavista lisäeduista vuosittain. Etukäteen vahvistettujen lisäetujen määrää voidaan kuitenkin muuttaa myös kesken vuoden, mikäli vakavaraisuus tai yleinen markkinatilanne sitä edellyttävät.

Riskihenkivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien ja työkyvyttömyysturvien osalta nimetyille vakuutusryhmille korotettujen korvaussummien muodossa.

Lisäetutavoitteet eivät ole sitovia, eivätkä ne ole osa yhtiön ja vakuutuksenottajan välistä vakuutussopimusta. Lisäetutavoitteet ovat voimassa toistaiseksi ja yhtiö pidättää itsellään oikeuden lisäetutavoitteiden muuttamiseen.

Kohtuusperiaatteen toteutuminen vuonna 2016

Henki-Fennian antamat lisäedut vuonna 2016 vastaavat yhtiön kohtuusperiaatteessaan asettamia tavoitteita. Vakuutuksille annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Lisäetuja annettaessa otetaan huomioon yhtiön vakavaraisuusasema.

Yhtiön saama sijoitustuotto oli kohtalainen vuonna 2016. Pitkään jatkuneesta erittäin matalasta korkotasosta johtuen tuloksesta siirrettiin tilinpäätöksessä 20 miljoonaa euroa korko-täydennysvastuuseen käytettäväksi tulevana vuosina laskuperustekorona kustantamiseen. Tällä turvataan yhtiön kykyä selviytyä korkean laskuperustekorona kustantamisesta myös tulevaisuudessa. Korkotäydennysvastuuta purettiin suunnitelman mukaisesti.

Riskiton korko on pysynyt alhaalla sekä lyhyiden korkojen että pitkien valtion lainojen osalta vuodesta 2009 alkaen. Henki-Fennian hyvittävä kokonaiskorko on ylittänyt selvästi vastaavan sijoitusajan riskittömän koron vuosina 2009 - 2016. Lisäetujen jakamisessa on otettu huomioon paitsi sopimuksen laskuperustekorko, myös vakuutuksen kesto ja takaisinosto-oikeus. Tästä johtuen eläkevakuutuksille hyvittettävä kokonaiskorko on ollut korkeampi kuin säästövakuutuksille hyvittettävä korko.

Alla on taulukko Henki-Fennian hyvittämistä kokonaiskoroista vuonna 2016:

Korkotuottoisten vakuutusten vuotuiset kokonaiskorot 2016

Laskuperuste-korko	Yksilöllinen säästövakuutus	Yksilöllinen eläkevakuutus	Ryhmäeläke-vakuutus	Kapitalisaatio-sopimus
4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	
2,50 %	2,50 %	2,95 %	2,95 %	2,50 %
2,00 %			2,90 %	
1,50 %	1,85 %			1,65 %
1,00 %	1,83 %	2,90 %	2,90 %	1,45 %
0,00 %			2,90 %	1,45 %

Konsernitilinpäätös

Henki-Fennian konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki sellaiset tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta. Konserniin on yhdistelty Fennia Varainhoito Oy (omistusosuus 100 prosenttia) ja muut konserniin yhdistellyt kaksitoista tytäryhtiötä (13 vuonna 2015) ovat kaikki kiinteistöyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Käyttöomaisuuserille kohdistettu konserniaktiiva poistetaan kyseisen käyttöomaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Kohdistamatta jäänyt konserniliikearvo on loppuun poistettu.

Konserniyhtiöt

Konserniyhtiöt 31.12.2016

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat tytäryhtiöt

Fennia Varainhoito Oy
Asunto Oy Jyväskylän Jontikka 2
Asunto Oy Tampereen Vuoreksen Puistokatu 76
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
Kiinteistö Oy Sellukatu 5
Kiinteistö Oy Teohypo
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
Kiinteistö Oy Vasaramestari
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
Munkinseudun Kiinteistö Oy

Emoyhtiön liitetiedot

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Vakuutusmaksutulo

1 000 €	2016	2015
Ensivakuutus		
Kotimaasta	207 062	199 827
Jälleenvakuutus	-	-4
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	207 062	199 823
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	13	12
Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	131 442	123 896
Muu yksilöllinen henkivakuutus	3 845	5 682
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	18 258	20 279
Muu kapitalisaatiosopimus	347	761
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	5 312	5 065
Muu ryhmähenkivakuutus	11 015	9 702
	170 219	165 385
Eläkevakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	4 772	5 193
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	6 160	7 093
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	10 504	8 943
Muu ryhmäeläkevakuutus	15 407	13 214
	36 843	34 443
	207 062	199 827
Jatkuvat vakuutusmaksut	57 029	52 917
Kertamaksut	150 034	146 910
	207 062	199 827
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	42 086	41 517
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta	164 976	158 311
	207 062	199 827

2. Maksetut korvaukset

1 000 €	2016	2015
Ensivakuutus		
Henkivakuutus	53 437	42 027
Eläkevakuutus	37 214	41 154
	90 651	83 181
Jälleenvakuutus	-	-
Maksetut korvaukset yhteensä	90 651	83 181
Josta:		
Takaisinostot	40 432	30 610
Säästösummien takaisinmaksut	6 410	3 399
Muut	43 809	49 173
	90 651	83 181
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista	44 074	50 469
Henkivakuutuksen lisäedut		
Hyvitysten ja alennusten vaikutus vakuutustekniseen tulokseen	1 964	5 493
Tulevien lisäetujen vastuun muutos tilikaudelta	-182	-411

Tilinpäätöksessä 31.12.2016 siirrettiin tuloksesta 20 000 000 euroa käytettäväksi yksilöllisten ja ryhmäeläkkeiden laskuperustekorona kustantamiseen. Vuoden 2016 laskuperustekorosta kustannettiin 11 211 505 euroa korkotäydennysvastuuta purkamalla. Vuonna 2016 annetuista lisäkorjoista, 1 048 564 euroa, kustannettiin lisäetujenvastuusta 18 166 euroa. RiskiHenkivakuutuksen lisäsummia maksettiin 419 896 euroa ja nämä kustannettiin kokonaan lisäsummia varten tehdystä varauksesta. Vuonna 2016 vakuutuksille myönnetty lisäedut vastasivat tilikaudella voimassa olleita lisäetutavoitteita. Tilinpäätöksessä maksettiin lisäksi osalle ryhmäeläkevakuutuksia kertaluontoinen lisähyvitys 933 226 euroa.

Vuonna 2015 vakuutuksille hyvitetty lisäedut, 2 036 335 euroa vastasivat tilikaudella voimassa olleita lisäetutavoitteita. Aiempina vuosina kartutettua lisäetujen vastuuta purettiin 411 450 euroa. Tilikaudella siirrettiin lisäksi tuloksesta 70 000 000 euroa korkotäydennysvastuuseen.

3. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

1 000 €	2016	2015
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	571	618
Muilta yrityksiltä	148	167
	719	785
Muut tuotot	9 274	10 053
	9 992	10 839
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	13 019	10 963
Korkotuotot	7 337	6 140
Muut tuotot	2 437	3 257
	22 793	20 361
Yhteensä	32 785	31 200
Arvon alentumisten palautukset	12 247	5 211
Myyntivoitot	36 706	89 249
Yhteensä	81 738	125 659
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yrityksille	-3 300	-3 263
Muille yrityksille	-921	-1 261
	-4 222	-4 524
Kulut muista sijoituksista	-3 237	-3 419
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-5	-3
Yhteensä	-7 463	-7 946
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-10 775	-21 009
Myyntitappiot	-25 100	-12 210
Yhteensä	-43 339	-41 164
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvонkorotuksia ja niiden oikaisua	38 399	84 495
Sijoitusten arvonkorotus	56 280	39 896
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-2 900	-2 295
	53 379	37 602
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	91 779	122 097

4. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotosta

1 000 €	2016	2015
Sijoitustoiminnan tuotot	22 429	24 989
Sijoitustoiminnan kulut	-15 552	-6 173
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvонkorotuksia ja niiden oikaisua sekä arvonalennuksia ja niiden palautuksia	6 877	18 817
Sijoitusten arvonnkorotus	56 280	39 896
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu	-2 900	-2 295
Arvon alentumiset	-4 151	-11 940
Arvon alentumisten palautukset	6 618	2 218
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	62 724	46 696

5. Liikekuluerittelyt

1 000 €	2016	2015
Tuloslaskelman liikekulujen erittely		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 459	1 744
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet		
Muut vakuutusten hankintamenot	4 183	4 108
Vakuutusten hankintamenot yhteensä	6 642	5 852
Vakuutusten hoitokulut	5 542	5 591
Hallintokulut	2 016	2 277
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot	-154	-176
Yhteensä	14 046	13 544
Kokonaisliikekulut toiminnoittain		
Maksetut korvaukset	507	465
Liikekulut	14 046	13 544
Sijoitustoiminnan hoitokulut	1 646	1 427
Yhteensä	16 199	15 436
Toimintokohtaiset suunnitelmapoistot ja arvonalentumiset		
Maksetut korvaukset	154	36
Liikekulut	906	1 160
Sijoitustoiminnan hoitokulut	70	92
Yhteensä	1 130	1 288
Erittelyt henkilöstökuluista, henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	3 831	3 894
Eläkekulut	1 003	1 123
Muut henkilösivukulut	313	284
Yhteensä	5 147	5 301
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallitus ja toimitusjohtaja	353	319
Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy TyELin mukaan.		
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	53	54
	53	54
	-	-
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastus	25	25
Veroneuvonta	-	5
	25	30

6. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

1 000 €	Sijoitukset 31.12.2016			Sijoitukset 31.12.2015		
	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	3 718	3 718	4 260	3 718	3 718	4 280
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	49 459	49 459	57 357	76 525	76 525	83 748
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	5 797	5 797	7 166	5 764	5 764	5 764
Muut kiinteistöosakkeet	1 692	1 692	1 692	1 692	1 692	1 692
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	16 740	16 740	16 740	17 395	17 395	17 395
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	1 843	1 843	1 843	1 843	1 843	1 843
Sijoitukset saman konsernin yrityksiin						
Osakkeet ja osuudet	2 000	2 000	2 000	1 400	1 400	1 400
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	272 404	272 404	291 375	249 313	249 313	270 399
Rahoitusmarkkinavälineet	336 130	336 130	337 029	333 718	333 718	334 767
Kiinnelainasaamiset	2 904	2 904	2 904	2 951	2 951	2 951
Talletukset	2 000	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000
	694 688	694 688	724 366	697 321	697 321	727 240
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-11 960			-6 874		
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			29 679			29 919
Johdannaisten käypä arvo ja arvostusero						
Suojaavat johdannaiset			1 787	-	-	-
Ei-suojaavat johdannaiset	-1 153	-1 153	-1 153	-361	-361	-232
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			1 787			129
Arvostusero yhteensä			31 466			30 048

7. Kiinteistösijoitusten muutokset

1 000 €	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteys- yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	99 110	17 395	1 843
Lisäykset	33	260	-
Vähennykset	-31 692	-915	-
Hankintameno 31.12.	67 450	16 740	1 843
Arvon alentumiset 1.1.	-11 410		
Vähennysten kertyneet arvonalentumiset	4 920		
Arvon alentumisten palautukset	-		
Lisäykset	-294		
Arvon alentumiset 31.12.	-6 783		
Kirjanpitoarvo 31.12.	60 667	16 740	1 843
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet			
Jäljellä oleva hankintameno	280		
Kirjanpitoarvo	280		
Käypä arvo	280		

8. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisy yrityksissä

1 000 €

Hankintameno 1.1.	3 800
Lisäykset	-
Hankintameno 31.12.	3 800
Arvon alentumiset 1.1.	-2 400
Arvon alentumisten palautukset	600
Arvon alentumiset 31.12.	-1 800
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 000

9. Saamiset

1 000 €

Muut saamiset

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

546

10. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

	2016	2016	2015	2015
1 000 €	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo
Osakkeet ja osuudet	656 437	765 022	546 851	621 052
Rahoitusmarkkinavälineet	87 167	88 210	66 610	63 961
Rahat ja pankkisaamiset	47 678	47 678	36 058	36 058
Yhteensä	791 282	900 910	649 519	721 071
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvalkaa vastaavat sijoitukset	791 282	900 910	649 519	721 071
Rahat ja pankkisaamiset ym. saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu		2 361		1 604

11. Omistukset muissa yrityksissä

1 000 €	Osuus kaikista osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2016	Käypä arvo 31.12.2016
Kotimaiset osakkeet			
Pihlajalinna Oyj	1,3813	4 488	4 868
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,2193	1 929	1 929
Amplus Holding Oy	19,9686	1 831	3 576
Holiday Club Resorts Oy	1,8534	1 097	1 097
Muut		1 707	3 354
		11 051	14 823
Ulkomaiset osakkeet			
K III Sweden AB		707	722
Muut		62 635	70 464
		63 343	71 186
Sijoitusrahasto-osuudet			
Aktia Likvida+ D		5 636	5 693
BNP Paribas InstiCash Money 3M EUR		23 244	23 247
Brummer & Partners Lynx Fund		1 002	1 147
Cassiopeia Fund		2 000	2 075
CUMULUS FUND - CLASS C- EUR Main Class		1 563	1 563
Danske Invest Yhteisökorko Kasvu		45 026	45 243
Danske Invest Yhteisökorko Plus Kasvu		5 001	5 018
Evli Euro Liquidity B		4 000	4 000
FIM Likvidi		3 446	3 456
Golden China Fund		956	1 691
ING L Liquid - Euribor 3M		2 996	2 996
Nordea Korko S Kasvu (Moderate Yield Fund)		28 997	29 014
Oddo Asset Management Oddo Tresorerie 3-6 Mois		18 986	18 986
OP-Euro A		9 003	9 007
Seligson & Co Rahamarkkinarahasto AAA		5 525	5 532
Muut		15	15
		157 398	158 685
Pääomarahasto-osuudet			
Aberdeen Indirect Property Partners		609	609
Duke Street Capital VI LP		669	669
ESR Fennica Toimitilat I		21 000	22 081
Euro Choice IV GB Limited		2 757	4 265
MB Equity Fund IV Ky		2 364	3 446
Partners Group European Buyout		2 541	2 962
Partners Group European Mezzanine		1 614	1 685
Selected Mezzanine Funds I Ky		1 068	1 624
Selected Private Equity Funds I Ky		1 719	2 887
The Triton Fund III L.P.		3 780	3 927
The Triton Fund II L.P.		523	523
WasaGroup Fund I		500	500
Muut		1 468	1 502
		40 612	46 680

12. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

1 000 €	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Ennakkomaksut	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	7 145	2 407	1 373	800	11 724
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-53	-		-176	-229
Lisäykset	1 373	-	802	142	2 316
Vähennykset	-	-	-1 373	-82	-1 454
Hankintameno 31.12.2016	8 465	2 407	802	684	12 357
Kertyneet poistot 1.1.2016	-3 368	-241		-392	-4 000
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	53	-		176	229
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-		46	46
Tilikauden poistot	-933	-241		-197	-1 370
Kertyneet poistot 31.12.2016	-4 248	-481		-367	-5 097
Arvonalentumiset 1.1.2016	-385				-385
Tilikauden arvonalentumiset	-				
Arvonalentumiset 31.12.2016	-385				-385
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	3 832	1 925	802	317	6 876

13. Oma pääoma

1 000 €	2016
Sidottu	
Osakepääoma 1.1. / 31.12.	27 751
Ylikurssirahasto 1.1. / 31.12.	10 723
Sidottu oma pääoma yhteensä	38 474
Vapaa	
Hallituksen käyttövarat 1.1. / 31.12.	8
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	47 357
Edellisen tilikauden voitto	5 152
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	52 509
Tilikauden voitto	9 000
Vapaa oma pääoma yhteensä	61 517
Oma pääoma yhteensä	99 992
Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2016	
Tilikauden voitto	9 000
Hallituksen käyttövarat	8
Edellisten tilikausien voitto	52 509
Voitonjakokelpoiset varat	61 517

14. Velat

1 000 €	2016	2015
Muut velat		
Saman konsernin yrityksille	275	532

15. Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuvelka

1 000 €	2016	2015
Vakuutusmaksuvastuu	883 398	712 962
Korvausvastuu	19 821	9 358
	903 219	722 320

16. Vakuudet ja vastuusitoumukset

1 000 €	2016	2015
Johdannaissopimuksista johtuva vastuu		
Ei-suojaavat		
Valuuttajohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
Avoimet		
Kohde-etuuden arvo	45 303	80 394
Käypä arvo	-1 153	-232
Suojaavat		
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset		
Avoimet		
Kohde-etuuden arvo	322 000	-
Käypä arvo	1 787	-
Suljettujen ja erääntyneiden ei-suojaavien johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.		
Suljettujen ja erääntyneiden suojaavien johdannaisten realisoitunut tulos jaksotetaan tulokseen johdannaissopimuksen alkuperäiselle juoksuajalle. Päättäneellä tilikaudella suljettujen korkojohdannaisten nettotulos oli - 5 246 626,51 euroa, josta tilikaudelle jaksotettu 14 016,49 euroa.		
Ei-suojaavien johdannaissopimusten negatiiviset arvostuserot käsitellään kirjanpidossa tulosvaikutteisesti.		
Arvonlisäverovastuut		
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen yhtiö on muiden Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian verovelvollisuusryhmän jäsenten kanssa yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilitettävistä arvonlisäveroista.		
Konserniyritykset	168	193
Muut yritykset	262	565
Sijoitussitoumukset		
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	7 117	26 590
Lähipiirilainat ja -liiketoimet		
Yhtiöllä ei ole rahalainoja, vastuita eikä vastuusitoumuksia vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.		
Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.		

17. Konsernia koskevat liitetiedot

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian emoyhtiö on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, kotipaikka Helsinki.

Fennian konsernitilinpäätöksestä on saatavissa jäljennös emoyhtiön pääkonttorista, Kyllikinportti 2, Helsinki.

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Tulosanalyysi

1 000 €	2016	2015	2014	2013	2012
Vakuutusmaksutulo	205 881	198 946	151 413	93 526	89 721
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonorotukset ja niiden oikaisut	88 475	121 449	62 839	88 420	63 237
Maksetut korvaukset	-90 301	-83 131	-77 490	-84 221	-63 615
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	-180 322	-221 123	-116 909	-84 177	-65 897
Liikekulut	-14 046	-13 544	-11 947	-10 606	-10 766
Muut vakuutustekniset tuotot			156		
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	9 688	2 596	8 062	2 942	12 680
Muut tuotot ja kulut	550	13	-7	-1 036	-838
Liikevoitto	10 238	2 610	8 055	1 906	11 842
Tasoitusmäärän muutos	0	8 595	-723	-618	-954
Lisäedut	-1 800	-5 493	-501	5 849	-1 448
Voitto ennen varauksia ja veroja	8 438	5 712	6 831	7 137	9 440
Verot	-676	-445	-2 102	-1 407	-4 120
Vähemmistöosuudet	-10	4			
Konsernin voitto tilikaudelta	7 753	5 272	4 729	5 730	5 321
Kokonaisvakuutusmaksutulo (t€)	207 062	199 823	152 544	94 462	90 508
Liikekustannussuhde kuormitustulosta	105,6 %	113,8 %	122,8 %	117,3 %	119,9 %
Liikekustannussuhde taseen loppusummasta	1,1 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,4 %
Kokonaistulos (t€)	14 170	-37 650	29 739	852	35 991
Kokonaispääoman tuotto	5,1 %	5,5 %	7,8 %	5,6 %	9,5 %

Tunnusluvut ovat emoyhtiön luvuista laskettu lukuunottamatta tuloanalyysia.

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma						Riskijakauma					
	31.12.2016		31.12.2015		31.12.2016		2015		2014	2013	2012	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%	%	milj. euroa	%	%	%	
Korkosijoitukset yhteensä	525,0	69,5	447,0	59,7	525,0	69,5	59,7	373,8	51,9	50,2	59,4	
Lainasaamiset ¹	3,1	0,4	3,2	0,4	3,1	0,4	0,4	3,2	0,4	1,2	0,5	
Joukkovelkakirjalainat	294,0	38,9	291,9	39,0	294,0	38,9	39,0	295,5	41,0	39,1	47,5	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	227,9	30,1	151,9	20,3	227,9	30,1	20,3	75,1	10,4	9,9	11,4	
Osakesijoitukset yhteensä	111,3	14,7	134,5	17,9	111,3	14,7	17,9	183,5	25,5	27,5	21,0	
Noteeratut osakkeet ³	76,9	10,2	94,3	12,6	76,9	10,2	12,6	134,3	18,6	21,3	14,3	
Pääomasijoitukset ⁴	23,3	3,1	25,9	3,5	23,3	3,1	3,5	27,5	3,8	3,7	4,0	
Noteeraamattomat osakkeet ⁵	11,1	1,5	14,2	1,9	11,1	1,5	1,9	21,7	3,0	2,5	2,6	
Kiinteistösijoitukset yhteensä	112,4	14,9	161,3	21,5	112,4	14,9	21,5	155,5	21,6	21,0	19,3	
Suorat kiinteistösijoitukset	89,1	11,8	114,7	15,3	89,1	11,8	15,3	112,1	15,6	15,7	16,2	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	23,4	3,1	46,6	6,2	23,4	3,1	6,2	43,4	6,0	5,2	3,1	
Muut sijoitukset	7,2	0,9	6,5	0,9	6,5	0,9	0,9	6,4	0,9	0,9	0,3	
Hedge-rahastosijoitukset ⁶	6,5	0,9	6,8	0,9	6,5	0,9	0,9	5,5	0,8	0,8	0,3	
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Muut sijoitukset ⁷	0,7	0,1	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,1	0,1	0,0	
Sijoitukset yhteensä	755,9	100,0	749,3	100,0	755,3	99,9	100,0	719,3	99,8	99,6	100,0	
Johdannaisten vaikutus ⁸	-		-		0,7	0,1	0,0	1,3	0,2	0,4	0,0	
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	755,9	100,0	749,3	100,0	755,9	100,0	100,0	720,5	100,0	100,0	100,0	

Jvk-salkun modifioitu duraatio **2,89**

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratraktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Sijoitustoim. nettotuotot markkina-arvo ⁸	Sitoutunut pääoma ⁹	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle				
Tuotto € / % sit. pääomalle	2016 milj. euroa	2016 milj. euroa	2016 %	2015 %	2014 %	2013 %	2012 %
Korkosijoitukset yhteensä	4,8	460,0	1,0	0,5	5,3	0,5	9,6
Lainasaamiset ¹	0,0	2,9	1,4	6,1	3,8	3,8	4,0
Joukkovelkakirjalainat	3,9	282,0	1,4	-0,5	5,8	0,2	11,8
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	0,8	175,1	0,5	2,5	2,6	1,3	1,2
Osakesijoitukset yhteensä	5,9	118,2	5,0	16,7	13,4	16,8	13,0
Noteeratut osakkeet ³	2,6	82,9	3,1	18,5	12,0	18,4	14,5
Pääomasijoitukset ⁴	3,1	23,8	12,9	14,1	13,6	15,0	9,2
Noteeraamattomat osakkeet ⁵	0,3	11,5	2,4	11,6	23,1	10,7	11,3
Kiinteistösijoitukset yhteensä	18,6	130,9	14,2	7,9	5,7	9,4	5,7
Suorat kiinteistösijoitukset	17,4	96,6	17,5	8,4	3,4	11,5	3,2
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	1,7	34,2	4,9	6,6	12,1	-3,0	20,1
Muut sijoitukset	2,2	5,3	42,1	3,3	10,7	23,3	-23,6
Hedge-rahastosijoitukset ⁶	-0,3	6,8	-4,7	4,5	8,9	3,1	-1,6
Hyödykesijoitukset							
Muut sijoitukset ⁷	2,5	-1,5	-163,9	-108,2	22,9		0,0
Sijoitukset yhteensä	32,0	714,1	4,5	5,2	7,6	5,5	9,5
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-1,5				0,0		
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	30,5	714,1	4,3	5,0	7,4	5,2	9,3

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualla

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratraktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

■ Tunnuslukujen laskentakaavat

Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Liikekustannussuhde (% kuormitustulosta) =

+ liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta
 + korvausten selvittelykulut
 kuormitustulo

Liikekustannussuhde (% taseen loppusummasta) =

+ kokonaisliikekulut
 aloittavan taseen loppusumma

Kokonaistulos = liikevoitto (tappio) +/- taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutos

Toimintapääoma =

+ oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
 + tilinpäätössiirtojen kertymä
 +/- sijoitusten arvostuserot
 +/- laskennalliset verovelat
 - aineettomat hyödykkeet
 +/- muut laissa säädetyt erät

Vakavaraisuuspääoma = toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus

Vakavaraisuusaste (%) =

vakavaraisuuspääoma
 + vakuutustekninen vastuuvélka
 - tasoitusmäärä
 - 75 % sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Kokonaispääoman tuotto käyvin arvoin (%) =

+/- liikevoitto tai tappio
 + rahoituskulut
 + perustekorkokulu
+/- sijoitusten arvostuserojen muutos
 + taseen loppusumma
 - sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka
 +/- sijoitusten arvostuserot

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä takuukorkoa lisättynä/vähennettynä mahdollisilla takuukoron täydennysvastuun muutoksilla.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle käyvin arvoin (%)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä = Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä.

Riskit sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinta

1 Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta yleisesti

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennian (jäljempänä Henki-Fennia) omistaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (jäljempänä Fennia). Fennia Varainhoito Oy (jäljempänä Fennia Varainhoito) on kokonaan Henki-Fennian omistama tytäryhtiö. Henki-Fennia kuuluu Fennia-konserniin. Henki-Fennian riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kehikko kuvataan konserniyhtiöiden hallitusten vahvistamissa periaateasiakirjoissa. Keskeisin näistä asiakirjoista on riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jossa kuvataan sekä riskien- että vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet konsernissa.

Fennia-konsernissa riskienhallinnalla tarkoitetaan koordinoituja strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla konserniin ja konserniyhtiöihin kohdistuvat riskit tunnistetaan, mitataan, seurataan, hallitaan ja ilmoitetaan. Vakavaraisuuden hallinnalla puolestaan tarkoitetaan strategioita, prosesseja, periaatteita ja toimenpiteitä, joilla määritetään ja ohjataan konserniyhtiöiden ja konsernin riskinkantokykyä, riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä sekä keskeisten riskien rajoituksia.

2 Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Fennian hallitus konsernin emoyhtiön hallituksena on sen ylin päätöksentekaelin ja kantaa vastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta ja sen sovittamisesta osaksi konsernin hallintojärjestelmää. Fennian hallituksen vastuulla on varmistaa, että konserniin kuuluvien yhtiöiden erityispiirteet ja konsernin sisäiset yhteydet (mm. sisäiset transaktiot, kaksinkertaiset pääomat, pääomien siirrettävyys ja pääomien käyttö yleensä) tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Henki-Fennian hallitus on vastuussa siitä, että yhtiö noudattaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita johdonmukaisesti. Sen vastuulla on varmistaa, että yhtiössä on toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden riittävällä tavalla järjestetty hallintojärjestelmä, mukaan lukien sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä.

Fennia Varainhoidon hallituksen vastuulla on varmistaa, että yhtiö noudattaa Fennia-konsernin riskienhallintajärjestelmän periaatteita siltä osin kuin yhtiön toiminnan erityispiirteet eivät edellytä niistä poikkeamista.

Muiden konserniyhtiöiden kohdalla Fennia-konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita noudatetaan soveltuvien osin. Muut konserniyhtiöt ovat kiinteistöyhtiöitä.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua, ohjaamista, koordinoitua ja tiedon välittämistä varten on perustettu konsernin vakuutusyhtiöiden riskienhallintakomitea. Tämän riskienhallintakomitean päätehtävänä on tukea Fennian ja Henki-Fennian toimitusjohtajia riskien- ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa. Puheenjohtajana toimii Fennian toimitusjohtaja, ja Henki-Fennian toimitusjohtaja on komitean vakituksena jäsenenä.

Fennia Varainhoidolle on perustettu oma, erillinen riskienhallintakomitea. Sen puheenjohtajana toimii Fennia Varainhoidon toimitusjohtaja.

Riskienhallintajärjestelmän ohjausmalli perustuu kolmen puolustuslinjan malliin, jossa:

1. Ensimmäisellä puolustuslinjalla eli liike- ja tukitoiminnoilla on ensisijainen vastuu päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti.
2. Toinen puolustuslinja on riskienhallintakehikon omistaja ja vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista sekä tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan prosessien implementointia.
3. Kolmannen puolustuslinjan tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan vaikuttavuus ja tehokkuus.

Kolmen puolustuslinjan mallissa vastuu riskien- ja vakavaraisuuden hallinnasta jakautuu seuraavasti eri toimijoiden kesken:

- Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja kantaa, toimivan johdon tukemana, yleisvastuun riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan asianmukaisesta valmistelusta ja toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti.

- Liike- ja tukitoiminnot

Kukin liike- ja tukitoiminto vastaa ensisijaisesti päivittäisestä riskienhallinnasta ja riskien raportoinnista hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti, seuraa oman osa-alueensa kokonaisriskiprofiilia (toisen puolustuslinjan tuella) ja varmistaa konsernin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan dokumentaation mukaisen toiminnan osa-alueellaan.

- Aktuaaritoiminto

Vakuutusyhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko vastaa aktuaaritoiminnosta ja siitä, että hinnoittelussa ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa sovellettavat vakuutusmatemaattiset menetelmät ovat asianmukaiset. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko määrittelee myös vakuutusteknisen vastuuvelan tason. Aktuaaritoiminnolla on rooli paitsi ensimmäisen myös toisen puolustuslinjan toimijana. Aktuaaritoiminto osallistuu riskienhallintajärjestelmän tehokkaaseen täytäntöönpanoon, erityisesti riskienhallintamenetelmien luomiseen, mutta myös yrityksen oman riski- ja vakavaraisuusarvion toteuttamiseen.

- Riskienhallintatoiminto

Riskienhallintatoiminnolla on päävastuu toisen puolustuslinjan tehtävistä, ja se vastaa mm. riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tulkinnoista, kehittämisestä, suunnittelusta ja raportoinnista. Toiminnon tehtävänä on ylläpitää kokonaisnäkemyä konserniyhtiöiden ja konsernin riskiprofiilista. Toiminto myös tukee hallituksen ja toimitusjohtajan sekä liike- ja tukitoimintojen riskien- ja vakavaraisuuden hallintatyötä mm. osallistumalla riskienhallintajärjestelmän kehittämiseen ja arvioimalla sen toimivuutta sekä laatimalla analyyseja riskiasemaa koskevan päätöksenteon tueksi.

- Compliance-toiminto

Toiseen puolustuslinjaan kuuluva compliance-toiminto varmistaa, että toiminnassa noudatetaan sääntelyä, finanssialan itsesääntelyä sekä konsernin sisäisiä ohjeita ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja. Säännösten noudattamista valvova toiminto myös tunnistaa ja arvioi säädösmuutosten vaikutuksia, säännösten noudattamisen laiminlyöntiin liittyviä riskejä sekä säännösten noudattamisessa mahdollisesti esiintyneiden puutteiden estämiseksi ja korjaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä. Lisäksi compliance edistää säännösten noudattamista ennakoivalla neuvonnalla sekä kehittää sisäisiä menettelytapoja, joilla säännösten noudattamista voidaan valvoa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

- Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus tukee konsernia tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on seurata ja arvioida konsernin sisäisen valvonnan ja muun hallinnon riittävyyttä ja tehokkuutta mm. seuraavilla osa-alueilla:

- yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttaminen
- vakavaraisuuden hallintaprosessin kattavuus ja luotettavuus
- riskienhallinnan tehokkuus
- resurssien käytön taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- lakien ja määräysten sekä sisäisten toimintaperiaatteiden, suunnitelmien ja ohjeiden noudattaminen
- informaation oikeellisuus, riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus
- omaisuuden turvaaminen.

Riskienhallintatoiminto ja compliance-toiminto on integroitu Fennia-konsernin organisaatioon tavalla, joka varmistaa niiden toiminnan operatiivisen riippumattomuuden, eli toiminnot ovat vapaita sellaisista vaikutteista, jotka voisivat vaarantaa niiden tehtävien suorittamisen objektiivisesti, tasapuolisesti ja riippumattomasti. Sisäinen tarkastus puolestaan on sekä ensimmäisen että toisen puolustuslinjan toiminnoista riippumaton.

3 Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan epävarmaa tapahtumaa ja sen seurausta, joka voi olla yritykselle uhka tai mahdollisuus.

Konsernin riskienhallinnan strategioiden ja prosessien kokonaisuus jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

1. Riskien tunnistaminen

Ensimmäisen puolustuslinjan liike- ja tukitoiminnot tunnistavat ja arvioivat toimintaa ja tavoitteita uhkaavat riskit sekä vuosisuunnittelun yhteydessä että päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa.

2. Riskien mittaaminen

Riskien mittaamisprosessissa arvioidaan mahdollisuuksien mukaan riskien vakavuutta sekä niiden välisiä riippuvuuksia. Riskien mittaamisen tavoitteena on luoda yhteismitalliset mittarit eri riskeille ja parantaa riskien vertailtavuutta. Riskien mittaaminen ja vertailu on välttämätöntä siksi, että sen avulla voidaan kohdentaa riskienhallintatoimenpiteet toiminnan kannalta oleellisimpiin riskeihin. Riskien mittaamisessa sovelletaan lähtökohtaisesti ns. Value-at-Risk -perusteista menetelmää. Riskienhallintatoiminto koordinoi riskien vakavuuden ja riippuvuuksien mittaamista sekä mittaamisessa käytettäviä menetelmiä.

3. Riskien seuranta

Konsernissa toteutetaan kvantitatiivista riskiseurantaa, joka koostuu erilaisista riski-indikaattoreista sekä kvalitatiivista riskiseurantaa, johon kuuluvat mm. suunniteltujen ja päätettyjen hallintatoimenpiteiden seuraaminen, arvioiminen ja mahdollinen testaaminen. Ensimmäinen puolustuslinja varmistaa, että riskien asianmukainen seuranta on olemassa, ja että riskeistä saadaan niiden hallintaa varten riittävästi tietoa. Ensimmäinen puolustuslinja seuraa suunnittelemaansa ja päättämäänsä hallintatoimenpiteitä sekä arvioi niiden vaikutusta. Toinen puolustuslinja toteuttaa riippumatonta kvantitatiivista ja kvalitatiivista riskien seurantaa, jolla se tukee ensimmäisen puolustuslinjan riskienhallintatyötä.

4. Riskien hallinta

Hallintaprosessissa riskit priorisoidaan ja suunnitellaan hallintatoimenpiteitä, joilla riskejä pyritään kontrolloimaan tai rajoittamaan. Ensimmäinen puolustuslinja riskien omistajana toteuttaa asianmukaisen riskien hallinnan ja suunnittelee hallintatoimenpiteet. Toinen puolustuslinja tukee, seuraa ja arvioi ensimmäisen puolustuslinjan suorittamaa hallintaa, mutta riippumattomuuden varmistamiseksi ei osallistu operatiivisten päätösten tekemiseen. Eri riskialueilla käytettävät hallintakeinot on kuvattu tarkemmin luvuissa 3.1 – 3.10.

5. Riskien ilmoittaminen

Riskien toteutumisesta ja niiden vaikutuksista sekä läheltä piti -tilanteista raportoidaan konsernissa sovitun ilmoittamisprosessin mukaisesti. Riskienhallinta- ja compliance-toiminnot raportoivat riskeistä riskienhallintakomiteoille sekä asiaan kuuluville hallituksille toimintojen säännöllisenä raportointina.

Edellä kuvattuja riskienhallinnan strategioita ja prosesseja sovelletaan riskienhallinnan helpottamiseksi laaditun riskikartan kaikkiin riskialueisiin, joita ovat:

- vakuutusriskit,
- rahoitusmarkkinariskit,
- vastapuoliriskit,
- operatiiviset riskit,
- kvantitatiivisten menetelmien riskit,
- keskittymäriskit,
- likviditeettiriski,
- strategiset riskit,
- maineriski ja
- ryhmäriskit.

3.1 Vakuutusriskit

Vakuutusriskit liittyvät vakuutusyhtiön perusliiketoimintaan eli vakuuttamiseen.

Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan, myynnin ohjaukseen ja riskin hinnoitteluun, eli kyseessä on tappioriski siitä, että tulevista vakuutuskorvauksista aiheutuvat kustannukset (ml. liikekulut) ylittävät vakuutuksista saadut vakuutusmaksut. Vakuutusriskeihin sisältyvät myös suurvahinkoriskit (esimerkiksi katastrofiriskit) ja jälleenvakuutussuojien asianmukaisuusriski.

Vakuutusriskiin liittyy myös tappioriski, joka johtuu vakuutusteknisen vastuuvelan epäedullisesta arvomuutoksesta, eli varausriski. Varausriskit liittyvät vastuuvelan laskennassa tehtyjen oletusten epävarmuuteen ja arvioitujen korvausmäärien, liikekulujen ja näiden kassavirtojen epäedullisiin poikkeamiin toteutuneista kuluista.

Varausriskin vakuutusteknisiin riskitekijöihin luetaan mm. biometriset riskit (kuolleisuus-, pitkäikäisyys-, työkyvyttömyys- ja vastaavat riskit) ja erilaiset raukeamisriskit kuten henkivakuutuksen takaisinostoriski.

Vakuutusteknistä vastuuelkaa koskevat myös eräät rahoitusmarkkinariskit kuten inflaatio ja diskonttokorko.

Vakuutustoiminta perustuu vakuutusriskien ottamiseen, riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä ja riskien hallintaan. Vakuutusmaksuriskin hallinnan tärkeimmät keinot ovat asianmukainen riskien valinta (vastuunvalinta), hinnoittelu ja vakuutusehdot sekä jälleenvakuutussuojan hankkiminen.

Vastuunvalinnalla ohjeistetaan myyntiä ja varmistetaan vakuutustoiminnan kannattavuutta. Vastuunvalintaa hallitaan tutkimalla tilastollisesti aiempia vahinkotapauksia, jotka ovat myös perustana hinnoittelulle. Vastuunvalintaohjeissa määritellään, millaisia riskejä voidaan vakuuttaa ja miten suuria vakuutusmääriä sallitaan.

Vakuutusriskien hinnoittelussa pyritään riskivastaavuuteen, asettamalla sitä korkeampi hinta mitä suurempi riski on kyseessä ja päinvastoin. Hinnoittelun lähtökohtana on tietovaraston oikeellisuus ja riittävyys sekä se, että vakuutettava kohde tunnetaan riittävän hyvin. Ainoastaan tältä pohjalta voidaan tehdä asianmukaiset riskianalyysit ja päättää riittävästä vakuutusmaksun tasosta.

Vakuutusehtojen merkitys vakuutusriskin rajoittamisessa on olennainen. Vakuutusehdoissa määritellään mm. vakuutussopimuksen kattavuus ja korvausten rajoitukset. Vakuutusriskin hallinnassa on tärkeää, että ei-toivotut riskit suljetaan pois tai rajoitetaan sopimusteitse toivotulle tasolle.

Vastuuelan laskennassa sovelletaan erilaisia kvantitatiivisia menetelmiä, jotka ovat varausriskin hallinnassa keskeisessä asemassa. Menetelmien lisäksi käytettävien tietojen riittävyys ja laatu sekä niiden hallinta vaikuttavat olennaisesti varausriskin luonteeseen.

Henkivakuutuksessa lainsäädäntö rajoittaa henkivakuutusyhtiön oikeutta korottaa vakuutusmaksuja tai muuttaa sopimusehtoja. Tällöin sopimusten pituus vaikuttaa varausriskin ns. biometristen riskien tasoon. Mikäli tehty oletukset osoittautuvat riittämättömiksi, eivätkä vakuutusmaksut ole muutettavissa, on vastuuelkaa täydennettävä odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Suurilta vahingoilta ja vahinkotapahtumilta suojaudutaan ja niitä hallitaan ottamalla jälleenvakuutuksia. Jälleenvakuutuksen käyttöön liittyy liitännäisriskejä kuten jälleenvakuutuksen saatavuus-, hinta- ja vastapuoliriskit. Henkivakuutustoiminnassa menevän jälleenvakuutuksen käyttö on vähäistä ja keskittyy sen takia muutamiin vastapuoliin.

3.2 Rahoitusmarkkinariskit

Rahoitusmarkkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusmarkkinoiden muuttujien, kuten korkojen, osakkeiden, kiinteistöjen, valuuttakurssien ja luottomarginaalien, arvojen tason ja volatiliiteetin heilahteluista.

Sijoitustoiminta ja sen hallinta on rahoitusmarkkinariskien hallinnassa erityisasemassa. Merkittävimmät riskit liittyvät sijoitusten arvojen alenemiseen ja sijoitusten yhteensopimattomuuteen vakuutusteknisen vastuuelan luonteen kanssa (ns. ALM -riski).

Rahoitusmarkkinariskien merkittävimmät hallintakeinot ovat asianmukainen sijoitusinstrumenttien valinta, sijoitusten hajauttaminen ja riskien rajoittaminen. Riskien rajoittamisessa voidaan käyttää myös johdannaissovimuksia.

Rahoitusmarkkinariskien hallinnan lähtökohtana on, että varat sijoitetaan sellaiseen omaisuuteen ja sellaisiin välineisiin, joiden riskit voidaan tunnistaa, mitata, seurata, hallita ja raportoida. Lisäksi uusiin omaisuuseriin ja sijoitusvälineisiin kohdistetaan ennen niiden hankkimista toimenpiteitä, joilla varmistetaan uusien omaisuuserien tai sijoitusvälineiden hallittavuus ja sopivuus

liiketoimintaan ja riskienhallintaan.

Sijoitusten riittävällä hajauttamisella tavoitellaan optimaalista hajautushyötyä, riskikorjattua tuottoa ja varojen ja velkojen yhteensopivuutta.

Keskeinen rahoitusmarkkinariskien hallintamenetelmä on riskibudjetoinnin käyttö vakavaraisuuden hallinnassa. Allokaatorajoitteilla varmistetaan, että sijoitusomaisuus on riittävästi hajautettu eri omaisuusluokkiin. Lisäksi määritellään yksityiskohtaisempia rajoitteita, joilla varmistetaan, että myös omaisuuslajien sisällä hajautus on riittävä.

Määrällisiä tietoja Henki-Fennian sijoitussalkun riskimuuttujista

	Muutoksen vaikutus Fennian vakavaraisuuspääomaan	
Korkosijoitukset	Korkotaso +1 % -yksikköä	-10 milj. e
Osakesijoitukset	Arvonmuutos -20 %	-19 milj. e
Kiinteistösijoitukset	Arvonmuutos -10 %	-11 milj. e

3.3 Vastapuoliriskit

Vastapuoliriskissä huomioidaan mahdolliset tappiot, jotka johtuvat vakuutusyhtiön vastapuolten odottamattomasta maksukyvyttömyydestä.

Samoin kuin rahoitusmarkkinariskien hallinnassa, vastapuoliriskin hallinnan lähtökohtana on, että vastapuolet ja niihin liittyvät riskit voidaan tunnistaa, mitata, seurata, hallita ja raportoida.

Vastapuoliriskiä aiheutuu lähinnä (luottomarginaaliriski käsitellään rahoitusmarkkinariskinä):

- johdannaisopimusten vastapuolista, jolloin ainoastaan sopimusten mahdollinen positiivinen markkina-arvo on alttiina riskille ja
- vakuutusasiakkailta olevista saamisista.

Johdannaisopimusten vastapuoliriskin hallinnassa vastapuoliriskiä arvioidaan ennen kuin johdannaisvastapuolen kanssa tehdään sopimuksia. Liikkeeseenlaskijoiden ja vastapuolten luottokelpoisuuden arvioinnissa käytetään tukena pääasiassa luottoluokituslaitosten antamia luokituksia. Vastapuoliriskin rajoittamiseksi on luottokelpoisuudelle asetettu vähimmäistaso ja rajat vastuun enimmäismäärälle vastapuolta kohden.

Vastapuoliriskiä syntyy myös vakuutusasiakkailta olevista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvä vastapuoliriski on yleensä pieni, koska maksun saamatta jääminen johtaa vakuutusturvan peruuttamiseen tai pienentymiseen.

3.4 Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan Fennia-konsernissa tappioriskiä, joka aiheutuu:

- riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista,
- henkilöstöstä,
- järjestelmistä tai
- ulkoisista tekijöistä.

Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Strategiset ja maineriskit on rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on vähentää ennalta arvaamattomien tappioiden todennäköisyyttä ennalta ehkäisevillä riskienhallintatoimenpiteillä. Tehokkaimmat riskienhallintatoimenpiteet kohdistetaan vakavimpiin operatiivisiin riskeihin eli riskeihin, joiden toteutumisen todennäköisyys on pieni, mutta riskin toteutuessa sen vaikutus toimintaan on suuri.

Fennia-konsernin operatiivisten riskien hallintakehikko perustuu operatiivisia riskejä koskevan tiedon keräämiseen eri lähteistä, joita ovat mm. sisäisen tarkastuksen ja compliance-toiminnon tarkastukset, riski-indikaattorit, skenaarioihin perustuvat arviot, tiedot sisäisistä vahinkotapahtumista ja läheltä piti -tilanteista sekä sisäiset riskikartoitukset. Erityisesti skenaarioihin perustuvat arviot ovat keskeisessä asemassa arvioitaessa toiminnan riskejä ennakoivasti. Operatiivisia riskejä koskevan tiedon kerääminen ja raportointi edelleen riskienhallinta- ja compliance -toiminnoille on ensi sijassa liike- ja tukitoimintojen vastuulla.

Eri tietolähteistä koottujen tietojen perusteella arvioidaan operatiivisten riskien riskiprofiili sekä tuotetaan tarvittavat raportit hallitukselle ja muuhun sisäiseen käyttöön. Pitkällä tähtäimellä riskien systemaattinen arviointi parantaa riskienhallinnan tasoa ja auttaa liike- ja tukitoimintoja ymmärtämään ja hallitsemaan toiminnan operatiivisia riskejä.

Keskeisille liike- ja tukitoiminnoille on laadittu valmius- ja jatkuvuussuunnitelmat, joiden pohjalta avaintoimintoja voidaan jatkaa mahdollisessa häiriötilanteessa.

Fennia-konsernissa operatiiviset riskit jaetaan seuraaviin riskiluokkiin:

- sisäiset väärinkäytökset,
- työntekijöihin ja henkilöstöön liittyvät riskit,
- oikeudelliset riskit,
- tieto-, tietoliikenne- ja puhelinjärjestelmiin liittyvät ongelmat ja keskeytysvahingot,
- asiakkaisiin, tuotteisiin ja liiketoiminnan menettelytapoihin liittyvät riskit,
- prosesseihin liittyvät riskit ja
- ulkopuolisten toimintaan liittyvät riskit.

3.5 Kvantitatiivisten menetelmien riskit

Kvantitatiivisella menetelmällä tarkoitetaan numeeristen arvioiden luomista soveltamalla tilastollisia, taloustieteellisiä, rahoitus- tai muita matemaattisia teorioita ja menetelmiä. Kvantitatiiviseksi menetelmäksi luetaan myös menetelmä, jolla tavoitellaan numeerista lopputulosta, ja joka perustuu osittain tai kokonaan subjektiiviseen asiantuntijaharkintaan.

Kvantitatiivinen menetelmä voi olla virheellinen ja / tai harhaanjohtava ja johtaa epäluotettavaan raportointiin sekä väriin johtopäätöksiin ja siten väriin johdon toimenpiteisiin.

Kvantitatiivisten menetelmien riskit kuuluvat operatiivisiin riskeihin, mutta niiden erityisluonteen ja tärkeyden takia sekä niiden käsittelyn helpottamiseksi niiden riskit tunnistetaan, mitataan, seurataan, hallitaan ja raportoidaan omana riskialueenaan.

Kvantitatiivisten menetelmien riskien hallinnassa keskitytään riskeihin, jotka liittyvät:

- matemaattiseen teoriaan,
- tietojen laatuun,
- estimointiin ja parametrisointiin,
- dokumentaatioon,
- validointiin,
- henkilöstöön,
- tietojärjestelmiin ja
- prosesseihin.

Ohjaavana periaatteena kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinnassa on menetelmien ja prosessien tehokas kyseenalaistaminen. Tämä tarkoittaa, että riippumaton ja asiantunteva taho, riskienhallintatoiminto tai ulkopuolinen asiantuntija, arvioi menetelmiä ja prosesseja kriittisesti.

Kvantitatiivisten menetelmien riskienhallinta perustuu siihen, että kunkin menetelmän rakenne, matemaattinen teoria ja loogisuus on dokumentoitu hyvin, ja että menetelmä on mahdollisimman hyvin tuettavissa tieteellisillä tutkimuksilla ja / tai vakuutusalan parhailla käytännöillä. Jotta voidaan tunnistaa menetelmän vahvuudet ja heikkoudet, on tärkeää, että matemaattiset yksinkertaistukset, numeeriset menetelmät, approksimaatiot ja subjektiivisen asiantuntijaharkinnan käyttö selvitetään ja dokumentoidaan riittävän tarkasti. Menetelmän omistajan ja kehittäjien tulee varmistaa, että menetelmän eri osa-alueet toimivat toivotulla tavalla, ovat sopivia tarkoitettuun käyttöön, ja että menetelmä on matemaattisesti oikein ja estimoidut parametrit tilastollisesti luotettavia.

Tietojen laadun hallinta on yhtä tärkeää kuin menetelmän rakenteen, teorian ja loogisuuden hallinta. Luotettavuus voidaan saavuttaa ainoastaan laadukkailla tiedoilla.

Kvantitatiivisen menetelmän validointi kattaa prosessit ja toimintatavat, joiden avulla pyritään todentamaan, että menetelmä on asianmukainen ja luotettava sekä toimii toivotulla tavalla. Validoinnin avulla tunnistetaan menetelmän mahdollisia heikkouksia ja rajoituksia sekä käyttöön liittyviä ongelmia ja voidaan arvioida ja hallita niiden vaikutuksia.

3.6 Keskittymäriskit

Keskittymäriskillä tarkoitetaan kaikenlaisia riskikeskittymiä, joihin liittyvät tappiot voivat olla niin suuria, että ne vaarantavat vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittymäriskiä syntyy useimmiten sijoitustoiminnassa, mutta sitä voi syntyä myös vakuutustoiminnassa sekä kummankin toiminnan yhteisvaikutuksesta.

Sijoitustoiminnan, rahoitusmarkkina- ja vastapuoliriskien hallinta perustuu hajauttamiseen, jolloin merkittäviä keskittymäriskejä ei lähtökohtaisesti synny. Poikkeuksen tekevät ns. strategiset omistukset, joista voi syntyä hyvin merkittäviä keskittymäriskejä. Strategisina omistuksina käsitellään omistuksia konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä.

Vakuutustoiminta perustuu riskien hajauttamiseen vakuutuskannan sisällä siten, että yksittäisen omalla vastuulla olevan vakuutuskohteen vaikutuksia voidaan rajoittaa. Tätä riskiä hallitaan mm. vastuunvalintaohjeilla ja jälleenvakuutuksella.

3.7 Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tulevia maksuvelvoitteita ei kyetä toteuttamaan, tai että ne voidaan toteuttaa ainoastaan erityistoimenpiteillä.

Likviditeettiriski jaetaan lyhyen ja pitkän aikavälin riskiin. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät alle 4 kuukauden pituisiin varojen ja velkojen kassavirtoihin (ns. kassanhallinnan riskit). Pitkän aikavälin likviditeettiriskillä tarkoitetaan varojen ja velkojen kassavirtojen yhteensopivuusriskiä useita vuosia, jopa vuosikymmeniä eteenpäin.

Lyhyen aikavälin likviditeettiriskiä hallitaan ylläpitämällä riittävää likviditeettireserviä sekä maksuvalmiuden suunnittelulla. Likviditeettireserviä hallitaan mm. seuraavilla periaatteilla:

- rahamarkkinasijoituksille asetetaan vähimmäisallokaatio,
- osake- ja korkosijoituksilta edellytetään rahaksi muutettavuutta,
- rahamarkkinasijoitukset hajautetaan ja niille asetetaan vastapuolilimiittejä ja
- koko sijoitussalkun epälikvidien sijoitusten määrää rajoitetaan.

Maksuvalmiuden suunnittelussa luodaan päiväkohtaisia ennusteita ulosmenevistä maksusuorituksista seuraaville neljälle kuukaudelle. Lyhyen aikavälin likviditeettiriskin hallinnan tavoite on, että muita sijoituksia kuin rahamarkkinasijoituksia ei jouduta realisoimaan, ja että varainhoitajien lyhyen aikavälin likviditeettireserviä tai sijoituksia ei jouduta käyttämään tai realisoimaan.

Pitkän aikavälin likviditeettiriskiä seurataan ja se raportoidaan omana riskinään, mutta sitä ei hallita erillisenä riskinä vaan osana korkoriskin hallintaa.

3.8 Strategiset riskit

Strategisilla riskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät vakuutusyhtiön strategiaan ja johtuvat vääristä liiketoimintapäätöksistä, liiketoimintapäätösten väärästä tai epäonnistuneesta toteutuksesta tai kyvyttömyydestä sopeuttaa liiketoiminta muuttuviin olosuhteisiin tai tavoiteltavan tulevan tilan mukaiseksi.

Strategialla tarkoitetaan joukkoa pitkän aikavälin suunnitelmia ja toimenpiteitä, joiden avulla vakuutusyhtiö siirtyy nykytilasta toivottuun tulevaan tilaan.

Strategisilla riskeillä on monta eri ulottuvuutta, ja ne on jaettu seuraaviin ryhmiin:

- strategiset makroriskit, jotka liittyvät esimerkiksi väestön, sosiaaliturvan ja kulttuurin trendimuutoksiin, sääntelyn, viranomaisvalvonnan ja politiikan muutoksiin tai ilmaston ja geopolitiikan trendimuutoksiin,
- toimialakohtaiset strategiset riskit, jotka liittyvät muutoksiin vakuutus- tai finanssialan kilpailussa ja vakuutuksenottajien tai sijoittajien kysynnässä ja
- sisäiseen toimintaan liittyvät strategiset riskit, jotka voivat olla esimerkiksi laajentumiseen tai sisäiseen kehittämiseen liittyviä riskejä tai lisäpääomituksen saatavuusriskiä.

Strategisten riskien hallinnan lähtökohtana on tunnistaa konsernin ja kunkin konserniyhtiön strategiset riskit ja havainnoida erilaisia heikkoja signaaleja sekä arvioida, millä tavoin erilaiset tapahtumat, trendit ja skenaariot vaikuttavat liiketoiminnan kestävytyteen ja vakavaraisuusaseman kehitykseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

3.9 Maineriski

Maineriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että tuotenimi Fennia tai Fennia-konserniin kuuluvan yksittäisen yhtiön julkinen kuva vahingoittuu. Maineriskiä voi aiheutua myös yhteistyökumppaneista, jos niiden arvot ja / tai toimintaperiaatteet poikkeavat Fennia-konsernin vastaavista.

Maineriski on yleensä seuraus muista toteutuneista riskeistä tai tapahtumista, esimerkiksi operatiivisten riskien toteutumisesta.

Maineriskin hallinnan lähtökohtana on tunnistaa, mitkä mahdolliset tapahtumat voivat vaikuttaa negatiivisesti konsernin tai konserniyhtiön maineeseen. Maineriskin luonne poikkeaa muiden riskien luonteesta siten, että riskitapahtumat voivat perustua todellisiin tapahtumiin tai osittain tai kokonaan vailla todellisuuspohjaa oleviin tapahtumiin (esimerkiksi perätön huhu). Maineriskit ovat usein ennaltaehkäistävissä tai tapahtumien vaikutusta voidaan yleensä vähentää.

Maineriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoiminta ja sen rajoitukset tunnetaan ja ymmärretään kokonaisvaltaisesti. Maineriskiä ei voida hallita omana riskialueenaan, vaan lähinnä operatiivisten riskien hallinnan laajenuksena. Kun maineriskiin vaikuttavat riskit on tunnistettu, voidaan organisaation sisällä toteuttaa erilaisia riskienvähentämistoimenpiteitä.

Onnistunut maineriskin hallinta perustuu osaltaan selkeään ja harkittuun ulkoiseen viestintään. On tärkeää, että sanoma on oikea, ja että se on oikean tahon oikealle taholle viestittämä.

Maineriskin hallintaan liittyy myös lakien, säännösten ja määräysten noudattaminen sekä toimiminen viranomaisten edellyttämällä tavalla. Vakuutusyhtiön julkinen kuva ja luotettavuus voivat kärsiä, jos lakeja, säännöksiä ja määräyksiä sekä viranomaisten asettamia vaatimuksia ei noudateta.

3.10 Ryhmäriskit

Ryhmäriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka johtuvat siitä, että Fennia ja sen tytäryhtiöt harjoittavat liiketoimintaa konsernimuodossa. Ryhmäriskit voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin:

- transaktioriskit,
- tartuntariskit,
- eturistiriitariskit,
- keskittymäriskit ja
- hallintoon liittyvät riskit.

Transaktioriskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka liittyvät ryhmänsisäisiin transaktioihin, esimerkiksi asianmukaiseen hinnoitteluun.

Tartuntariskeihin luetaan tilanteet, joissa yhden yhtiön ongelmat tai ottamat riskit tarttuvat joihinkin konsernin muihin yhtiöihin tai koko konserniin. Tähän ryhmään luetaan myös moraalikatoon liittyvät riskit ("moral-hazard" -riskit), joilla tarkoitetaan tilanteita, jossa yhden yhtiön tahallisesti ja epämoraalisesti ottama riski ja siitä syntyvä tappio siirtyvät emoyhtiön tai muiden yhtiöiden joko osittain tai kokonaan kannettaviksi.

Eturistiriitariskejä syntyy, kun joidenkin konserniyhtiöiden tai koko konsernin intressit ovat keskenään ristiriidassa.

Keskittymäriskejä syntyy, jos yksittäisestä vastapuolesta tulee konsernitasolla liian merkittävä, vaikka riski olisikin sallituissa rajoissa yksittäisten yhtiöiden osalta.

Hallintoon liittyvät riskit johtuvat siitä, että osa toiminnoista on järjestetty konsernitasolla ja osa toiminnoista yksittäisen yhtiön tasolla. Yhtiöiden hallintojärjestelmien eroista voi syntyä koordinoitavihaasteita ja lisäriskejä.

Ryhmäriskien hallinta perustuu selkeään konsernirakenteeseen. Monimutkaisissa omistuskuvioissa ryhmäriskin merkitys kasvaa. Lisäksi asianmukainen ryhmäriskin hallinta perustuu siihen, että liiketoimintaa suunnitellaan ja seurataan sekä yksittäisten yhtiöiden että konsernin tasolla. Ainoastaan siten voidaan varmistaa ja seurata ryhmätavoitteiden kehitystä ja niiden saavuttamista.

Ryhmäriskien hallinta perustuu myös siihen, että koko konsernin sisäisen valvonnan järjestelmä, erityisesti riskienhallintajärjestelmä ja säännösten noudattamisen valvonta sekä niihin liittyvät ilmoitusmenettelyt, on määritelty ja toteutettu johdonmukaisesti ja läpinäkyvästi. Eri tahojen roolien ja vastuiden tulee myös konserninäkökulmasta olla selkeitä ja määriteltyjä.

4 Vakavaraisuuden hallinta

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan omaa varallisuutta, joka on käytettävissä tappioiden kattamiseen. Riskinottohalukkuudella tarkoitetaan sitä, kuinka paljon riskiä ollaan halukkaita ottamaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi, eli kuinka paljon omasta varallisuudesta ollaan valmiita sitomaan riskinottoon. Riskinsietokyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka paljon oma varallisuus saa heilahdella liiketoimintatavoitteisiin pyrittäessä.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena konsernissa on tukea liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ja liiketoiminnan jatkuvuutta. Tämä toteutetaan varmistamalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn, riskinottohalukkuuteen ja riskinsietokykyyn sekä luomalla edellytykset häiriöttömään toimintaan myös odottamattomien tappioiden varalta tunnistamalla ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat liiketoimintastrategian ja muiden tavoitteiden toteutumiseen.

Yleistä riskinottohalukkuutta ja riskinsietokykyä hallitaan asettamalla merkittävimmille riskeille ja yhdistetyille riskeille mittareita ja tavoiterajoja (ns. riskibudjetointi). Asetettujen riskikohtaisten rajoitusten on tehokkaasti rajoitettava riskiprofiilia siten, että vakavaraisuus ja riskinotto pysyvät hallinnassa ja sallituissa rajoissa.

■ Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Henki-Fennian voitonjakokelpoiset varat olivat 61 517 421,74 euroa. Yhtiön tilikauden voitto oli 9 000 106,05 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle tilikauden voiton käytettäväksi siten että jaetaan osinkona 1 500 000,00 euroa ja siirretään 7 500 106,05 euroa edellisten tilikausien voitto-varoihin.

Helsingissä 7. päivänä maaliskuuta 2017

Mikael Ahlbäck

Matti Ruohonen

Eero Eriksson

Juha-Pekka Halmeenmäki

Antti Kuljukka

Seppo Rinta
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia -nimisen yhtiön yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia -nimisen yhtiön (y-tunnus 1496059-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäyttöön voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten

arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvin tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 10.3.2017
KPMG OY AB

Petri Kettunen
KHT

Marcus Tötterman
KHT

Hallitus

Puheenjohtaja

Mikael Ahlbäck

konsernijohtaja
Ab Rani Plast Oy
Teerijärvi

Varapuheenjohtaja

Matti Ruohonen

Filosofian tohtori, SHV
Turku

Jäsenet

Eero Eriksson

varatoimitusjohtaja
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
Helsinki

Juha-Pekka Halmeenmäki

toimitusjohtaja
Invalidisäätiö
Helsinki

Antti Kuljukkan

toimitusjohtaja
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
Helsinki

Hallituksen sihteeri

Sanna Elg

lakiasianjohtaja
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
Espoo

Henki-Fennian hallinto 1.1.2017

Tilintarkastajat

KPMG OY AB

Petri Kettunen
KHT

Alex Wahlroos
KHT

Varatilintarkastajat

KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

Marcus Tötterman
KHT

Henki-Fennian hallinto 1.1.2017

Johtoryhmä

Seppo Rinta

toimitusjohtaja

Johanna Ahvenainen (johtoryhmän sihteeri)

yhtiölakimies

Olli Hokkanen

johtaja, tietohallinto

Ari Koskinen

johtaja, asiakaspalvelu, palvelu- ja tuotekehitys

Päivi Ojala

aktuaarijohtaja

Aarni Pursiainen

sijoitusjohtaja

Kari Wilén

johtaja, myynti ja markkinointi

Henki-Fennian hallinto 1.1.2017

Lääkärit

Lauri Keso

lääketieteen ja kirurgian tohtori, sisätautien ja reumatologian erikoislääkäri

Henki-Fennian hallinto 1.1.2017